

**Baal & Mahila Shikshan
Prasarak Mandal's
Annual Report
2014-15**

बाल व महिला शिक्षण प्रसारक मंडळ

वार्षिक अहवाल

२०१४-२०१५

**Participation in National
Meet on
Integrated National
Diabetes Prevention
Control, Protection
Programme (INDPCPP)
organized by North Indian
Educational
Trust (NIET), Lucknow**

14th-15th June 2014

NORTH INDIAN EDUCATIONAL TRUST
NIET

INTEGRATED NATIONAL DIABETES PREVENTION CONTROL PROTECTION PROGRAMME

Baal & Mahila Shikshan Prasarak Mandal's
Annual Report-2014-15

बाल व महिला शिक्षण प्रसारक मंडळ

वार्षिक अहवाल २०१४-२०१५

We are glad to present our Annual Report for the year 2014-15 as it is a pleasure to share our work with others. Since the last year, we have been running major activity of prevention and control of Akshay i.e. TB RNTCP Project. As per the performance, we have reached to the downtrodden public to spread over the message of causes, remedial measures, precautions in regard to TB diseases. During the year, the organization has run various social activities for the benefit of children, women/girls, senior citizens, etc. We are putting before you the proceedings of our activities run during the year.

Major objectives of our NGO comprises with:

- Providing assurance of clean air, clean water and clean environment, through basic Health Care Programmes.
- Prevention of diseases.
- Better Management of their health requirements.
- Respecting human life.
- Controlling the causes of ill health.

In addition to the above, the organization concentrated on the following programmes.

- ✓ Maintaining gender equality.
- ✓ Providing various facilities of vocational education for women's empowerment.
- ✓ Organising awareness programmes.
- ✓ Elimination of child labour.

२०१४-१५ या आर्थिक वर्षाचा अहवाल इतरांपर्यंत पोहोचावा हा आमचा मुख्य उद्देश आहे. म्हणून हा अहवाल आपणापुढे ठेवतांना आम्हाला आनंद होत आहे. मागील वर्षापासून क्षय रोगावरील नियंत्रण या कार्यक्रमांतर्गत काम करतांना आर एन टी सी पी सारखा उपक्रम राबविण्याचा मान आमच्या संस्थेला मिळाला आहे. या उपक्रमातून समाजाच्या तळागाळातील व्यक्तिपर्यंत क्षय रोगाची माहिती पोहोचली हेच आमचे समाधान आहे. या व्यतिरिक्त मुले, मुली, महिला, ज्येष्ठ नागरिक इ. साठी विविध कार्यक्रम राबविलेत. त्याचा वृत्तांत आपणासमोर ठेवत आहोत.

आमच्या संस्थेची प्रमुख उद्दिष्टे अशी आहेत :

- चांगल्या स्वास्थ्यासाठी स्वच्छ हवा, शुद्ध पाणी व शुद्ध पर्यावरण मिळणे.
- रोगराईवर नियंत्रण.
- चांगल्या स्वास्थ्यासाठी योग्य नियोजन.
- रोगराई पसरणाऱ्या घटकांवर नियंत्रण.

उपरोक्त मुद्द्यांखेरीज खालील उद्देशांवर विशेष लक्ष केंद्रीत करणे हे संस्थेचे धोरण आहे.

- ✓ लिंगभेदावर नियंत्रण.
- ✓ महिला सक्षमीकरण करण्यासाठी विविध व्यावसायिक प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविणे.
- ✓ जाणीव जागृती कार्यक्रम आयोजित करणे.
- ✓ बाल मजुरी हटविणे.

The gist of major activities run is as under :

1) **Akshay Project-Revised National Tuberculosis Control Programme (RNTCP), Advocacy Communication and Social Mobilisation (ACSM)**

During the year, we organized three programmes under which many persons in community took advantage of such type of awareness programme. Community meetings, Household visits (door to door visit) and Mid Media Programme are the three programmes of Akshay Project. The citizens took keen interest in the project. They also co-operated to generate awareness among the community. According to the project, symptomatic citizens were advised to visit DOTs centres managed by Government authorities. As such nearly 15,000 persons benefited in the project.

a) **Community Meetings:** The meetings were conducted in the remote area of communities to generate the awareness of TB diseases. In this programme speeches/guidance of doctors were provided. The educational print material was also distributed among the participants.

b) **Household Visits (door to door visit) :** The volunteers of our society visited to doors of selected communities to collect the information of family members. In the information, details in regard to suspected TB affected people were gathered. The family members were also advised to contact local DOTs centers for investigation of sputum if the members were having cough, fever more than two weeks. The persons were also advised to take better treatment from DOTs Centres.

c) **Mid-Media Programme:** During the year, two mid media programmes were organized in the month of June and Dec.,2014. In the said programme the communities of specific groups were invited in the group meetings where discussions, publicity guidance were

प्रमुख कार्यक्रमांचा वृतांत असा :

१) **अक्षय प्रकल्प (रिवाइज्ड नॅशनल ट्यूबरक्युलोसिस कंट्रोल प्रोग्रॅम (आर एन टीसी पी) अडवोकासी कम्युनिकेशन अँड सोशल मोबीलायजेशन (ए सी एस एम)**

अक्षय प्रकल्पामध्ये वर्षभरात तीन प्रकारचे कार्यक्रम राबविले गेलेत. त्यांमध्ये समूह सभा, वस्तीतील घरांना भेटी व मिड मिडिया कार्यक्रम अशा प्रकारचे कार्यक्रम होते. या प्रकल्पांतर्गत क्षयरोग नियंत्रण जन जागृती अभियान राबविण्यात स्थानिक नागरिकांचा चांगलाच प्रतिसाद मिळाला. अशा कार्यक्रमांनंतर क्षयरोगाबद्दल संशयित नागरिकांना शासकीय डॉट्स केंद्रांमध्ये जाऊन योग्य त्या तपासण्या करण्यासाठी प्रवृत्त व मार्गदर्शन केले. अशाप्रकारे उल्हासनगर कॅम्प क्र. ४ मधील अंदाजे १५,००० नागरिकांना या कार्यक्रमाचा लाभ घेता आला.

अ) **समूह सभा :** अति दुर्लक्षित वस्त्यांमध्ये जाऊन नागरिकांच्या समूह सभा आयोजित केल्या व त्यांना क्षयरोगाबद्दल माहिती पुरवून जनजागृती करण्यात आली. सोबत या रोगाबद्दल पत्रके वाटण्यात आली.

ब) **गृह भेटी :** संस्थेच्या स्वयंसेविकांमार्फत वस्तीतील घरांना भेटी देऊन कुटुंबातील सर्व सदस्यांबद्दल माहिती गोळा करण्यात आली. त्या माहितीमध्ये दोन आठवड्यापेक्षा जास्त दिवस खोकला लागणे, वजन एकदम कमी होणे, भूक मंदावणे, रात्री झोप न येणे अशाप्रकारच्या घरातील सदस्यांच्या तक्रारी असल्यास नोंदी करण्यात आल्या.

क) **मिड मिडिया कार्यक्रम :** संस्थेमार्फत जून, २०१४ व डिसेंबर, २०१४ मध्ये मिड मिडिया कार्यक्रम आयोजित करण्यात आले. त्यांचा अहवाल खालीलप्रमाणे :

issued. In the programme, education print material was also distributed to create general awareness. As such, the report of such programme in local language i.e. Marathi is produced hereunder:

कार्यक्रम क्र. १ :

शनिवार दिनांक २१ जून, २०१४ रोजी सायंकाळी ३.३० वाजता “अक्षय” या योजनेतर्गत कालिमाता मंदिर परिसर, कुर्ला कॅम्प, उल्हासनगर-५ येथे मिड मेडिया कार्यक्रमाच्या माध्यमातून जनजागृती सभा आयोजित करण्यात आली होती. सदरच्या कार्यक्रमात संस्थेच्या संचालिका सौ. अपर्णा जाधव, सौ. सविता दामले, सौ. सुनंदा पुंडकर, अंबरनाथ नगर परिषदेच्या छाया हॉस्पिटल येथील डॉट्स विभागाचे पर्यवेक्षक श्री देशपांडे व स्थानिक नागरिक उपस्थित होते.

सुरुवातीला संस्थेच्या संचालिका सौ. अपर्णा जाधव यांनी उपस्थितांचे स्वागत करून कार्यक्रमाची प्रस्तावना व उद्दिष्ट नमूद केले. नंतर कार्यक्रमांला उपस्थित राहिलेले अंबरनाथ नगर परिषदेच्या छाया हॉस्पिटल येथील डॉट्स विभागाचे पर्यवेक्षक श्री देशपांडे यांना उपस्थितांना मार्गदर्शन करण्यासाठी विनंती करण्यात आली. त्यांच्या मार्गदर्शनीय व जनजागृती संदर्भातील भाषणात त्यांनी नमूद केले की,

“ आपणा सर्वांना माहीतच आहे की टी बी म्हणजेच क्षय रोग हा किती घातक आहे. भारत देशात दर दीड मिनिटाला एक माणूस क्षय रोगाने दगावतो. दररोज पाच हजार लोकांना क्षय रोगाचा संसर्ग होतो. दर वर्षी तीन ते चार लाख मुलांना शिक्षण घेता येत नाही. कारण त्यांच्या आई-वडिलांना क्षय रोग झालेला असतो. अशा मुलांचे आई वडील घरातील कुठल्यातरी कोपऱ्यात खोकत, रक्त ओकत पडून असतात. अडीच ते तीन लाख महिलांना क्षय रोगाने ग्रासले म्हणून त्यांच्या नवऱ्यांनी त्यांना घरातून हाकलून दिलेले आढळते. ही अत्यंत दयनीय स्थिती आहे. ही सत्य बाब अंबरनाथमध्ये असल्याचे आमच्या नोंदणीत आहे. अशी वेळ आपल्या जवळच्या व्यक्तींवर येऊ नये म्हणून आपण वेळीच काळजी घेतली पाहिजे. क्षय रोगाने ग्रासलेल्या महिलेला जेव्हा नवरा घरातून हाकलून देतो तेव्हा त्याला ठणकाऊन संगितले पाहिजे की जेव्हा माणूस जन्माला येतो तेव्हा त्याच्या शरीरातच क्षयाचे जंतू असतात. परंतु ज्यांच्यामध्ये प्रतिकारशक्ती कमी असते त्यांना क्षय रोग होतो. कष्टकरी महिलांना सकस आहारच्या अभावामुळे त्यांच्यातील प्रतिकारशक्ती कमी होते व त्यांना या रोगाला बळी पडावे लागते.

क्षय रोगाची लागण झाले हे कसे ओळखावे? तर, क्षय रोग दोन प्रकारचे असतात. एक पल्मनरी व दुसरा शरीरातील कोणत्याही एका भागाचा क्षय रोग. त्यात मणक्याचा, बगलेतील गाठीचा, कातडीचा, हाडाचा, छातीच्या बरगड्यांचा असे प्रकार आहेत. अशा या रोगावर शासनाने तीस हजारपासून दोन लाखापर्यंत मोफत उपचार सुरू केला आहे.

दोन आठवड्यांपेक्षा जास्त दिवस खोकला लागणे, वजन एकदम कमी होणे, भूक मंदावणे, रात्री झोप न येणे अशाप्रकारची क्षय रोगाची लक्षणे आहेत. या रोगाचे निदान योग्य चाचण्या करूनच केले जाते. हा रोग झोपडपट्टीत किंवा बंगल्यात राहणाऱ्या वा गरीब श्रीमंत कोणालाही होऊ शकतो. म्हणजेच ज्याची प्रतिकारशक्ती कमजोर झाली आहे त्याला कोणालाही हा रोग होऊ शकतो.

या रोगावर तीन प्रकारातील वर्गवारीने उपचार केले जातात. पहिल्या प्रकारात क्षय रोग बाधित रुग्णाला सहा महिन्यांच्या कालावधीसाठी रु. ३०,०००/- एवढ्या किमतीची औषधे शासन मोफत पुरविते. दुसऱ्या प्रकारात आठ महिन्यांच्या उपचारासाठी रु. ४०,०००/- एवढ्या किमतीची औषधे व इंजेक्शन पुरविली जातात व तिसऱ्या प्रकारात दोन वर्षांसाठी मोफत उपचार शासन पुरविते.

क्षय रोग झालेल्या व्यक्तीने लागण झाल्याचे जर लपवून ठेवले व उपचार घेतला नाही तर त्याचे आयुष्य उध्वस्त होवू शकते. एखाद्या व्यक्तीला साप चावला व त्याने उपचार घेतले नाहीत तर तो दगावतो. पण क्षय रोग झालेल्या व्यक्तीने ते लपवले तर तो स्वतः दगावतो परंतु आजूबाजूला जे संपर्कात आले त्या इतरांनाही त्याची लागण पसरवतो. म्हणून क्षय रोगाची लागण लपवू नये. क्षय रोगाबद्दल जी महिती आपल्याला आहे ती दुसऱ्यांना सांगा. म्हणजेच या रोगाबद्दलचे अज्ञान दूर होईल. बदलापूर शहरात आजही या अज्ञानाचा प्रसार आहे. याचे एक अलिकडचे उदाहरण असे की एका बाळंतिणीला तिच्या नातेवाइकांनी तिच्या आठ दिवसाच्या मुलापासून दूर ठेवले होते. कारण होते, तिला क्षय रोग झाला ! आम्ही तिच्या नातेवाइकांना खूप समजावले. योग्य उपचार द्या व बाळाला तिच्याजवळ द्या. बाळाला रोगाची लागण होणार नाही. परंतु त्यांनी ते ऐकले नाही व भोंदू साधूकडून उतारा घेतला. योग्य उपचार न झाल्यामुळे ती आई दीड महिन्यात बंद खोलीमध्ये मरण पावली. ही परिस्थिती अज्ञानामुळे आली. म्हणून या रोगाबद्दल प्रचार करून जाणीव जागृती करणे हे आपले कर्तव्य आहे. ते जर पार पाडले तरच जागतिक क्षय दिन साजरा झाल्याचे सार्थक होईल. कारण औषधोपचाराने क्षय रोग १०० % बरा होतो हे लक्षात ठेवावे.

सौ. अपर्णा जाधव यांनी उपस्थितांचे, श्री देशपांडे यांचे व उपस्थितांचे आभार मानून या कार्यक्रमाची सांगता केली.

कार्यक्रम क्र. २ :

बुधवार दिनांक २५ जून, २०१४ रोजी सायंकाळी ३.०० वाजता “अक्षय” या योजनेतर्गत आय. टी. आय. उल्हासनगर-३ येथे मिड मेडिया कार्यक्रमाच्या माध्यमातून जनजागृती सभा आयोजित करण्यात आली होती. सदरच्या कार्यक्रमात संस्थेच्या संचालिका सौ. अपर्णा जाधव, साद फौंडेशनचे श्री. सुरवाडकर सर व स्थानिक नागरिक उपस्थित होते.

सुरुवातीला संस्थेच्या संचालिका सौ. अपर्णा जाधव यांनी उपस्थितांचे स्वागत करून कार्यक्रमाची प्रस्तावना व उद्दिष्ट नमूद केले. नंतर कार्यक्रमाला उपस्थित राहिलेले श्री. सुरवाडकर यांना उपस्थितांना मार्गदर्शन करण्यासाठी विनंती करण्यात आली. त्यांच्या मार्गदर्शनीय व जनजागृती संदर्भातील भाषणाचा वृतांत खालीलप्रमाणे आहे.

“क्षय या रोगाचे प्रमाण अजूनपर्यंत वाढताना आढळून येते. त्याचे कारण असे की ताप व खोकला सतत येणाऱ्यांची संख्याही वाढत आहे. दररोज पाच हजार लोकांना क्षय रोगाचा संसर्ग होतो. या आजारावर योग्य वेळी उपचार केला तर तो बरा होऊ शकतो. परंतु असे होत नाही. कारण तो रुग्ण योग्य वेळी तपासणी करून औषधोपचार करून घेत नाही. ही अत्यंत दयनीत स्थिती आहे. आपण एक लक्षात ठेवले पाहिजे की जेव्हा माणूस जन्माला येतो तेव्हा त्याच्या शरीरातच क्षयाचे जंतू असतात. परंतु ज्यांच्यामध्ये प्रतिकारशक्ती कमी असते त्यांना क्षय रोग होतो. कष्टकरी महिलांना सकस आहारच्या अभावामुळे त्यांच्यातील प्रतिकारशक्ती कमी होते व त्यांना या रोगाला बळी पडावे लागते. या रोगाची लक्षणे अशी आहेत की दोन आठवड्यापेक्षा जास्त दिवस खोकला लागणे, वजन एकदम कमी होणे, भूक मंदावणे, रात्री झोप न येणे अशाप्रकारची क्षय रोगाची लक्षणे आहेत. या रोगाचे निदान योग्य चाचण्या करूनच केले जाते. हा रोग झोपडपट्टीत किंवा बंगल्यात राहणाऱ्या वा गरीब श्रीमंत कोणालाही होऊ शकतो. म्हणजेच ज्याची प्रतिकारशक्ती कमजोर झाली आहे त्याला कोणालाही हा रोग होऊ शकतो.

क्षय रोग झालेल्या व्यक्तीने लागण झाल्याचे जर लपवून ठेवले व उपचार घेतला नाही तर त्याचे आयुष्य उध्वस्त होवू शकते. क्षय रोग झालेल्या व्यक्तीने ते लपवले तर तो स्वतः दगावतो परंतु आजूबाजूला जे संपर्कात आले त्या इतरांनाही त्याची लागण पसरवतो. म्हणून क्षय रोगाची लागण लपवू नये. क्षय रोगाबद्दल जी महिती आपल्याला आहे ती दुसऱ्यांना सांगावी. म्हणजेच या रोगाबद्दलचे अज्ञान दूर होईल. म्हणून या रोगाबद्दल प्रचार करून जाणीव जागृती करणे हे आपले कर्तव्य आहे. कारण औषधोपचाराने क्षय रोग १०० % बरा होतो हे लक्षात ठेवावे.

सौ. अपर्णा जाधव यांनी उपस्थितांचे, श्री सुरवाडे यांचे व उपस्थितांचे आभार मानून या कार्यक्रमाची सांगता केली.

2) Women Empowerment

The organization decided to work on Women Empowerment in the various fields. Women in backward class and low income group were the targeted beneficiaries. Under the programme, workshops relating to skill development and Entrepreneurship development were conducted. The programmes were sponsored by Central Workers' Board, Thane Division, Labour Ministry, Govt of India.

3) Workshop on Skill Development

Workshops were organized for the women under low income group or under scheduled caste community. Under the programme, flowers making using clothes and paper material were taught to the beneficiaries. In addition, workshops in regard to preparation of flower pots, agarbatti making, perfume making, candle making, paper bag making, fabric painting etc were also conducted. After completion of such workshops, most of the women started either their own professions or started to work in other organisation.

4) Entrepreneurship Development

A programmed for women trained in Skill Development Workshop was organized. Under the programme, the guidance were provided to women how

२) महिला सक्षमीकरण

अल्पशिक्षित महिलांकरिता महिला सक्षमीकरणाचे विविध कार्यक्रम राबविण्यात आलेले. त्यांत लघु उद्योगाच्या कार्यशाळा व उद्योजकता विकास शिबीर यांचा समावेश होता. सदरचे कार्यक्रम भारत सरकार प्रणीत श्रम मंत्रालयाच्या मध्यवर्ती कामगार शिक्षण बोर्ड, ठाणे विभाग, मुंबई यांच्या विद्यमाने आयोजित करण्यात आले होते.

३) लघु उद्योग कार्यशाळा

दुर्बल गटातील महिलांसाठी कपड्यांची व कागदांची फुले बनवून त्यांच्या विविध प्रकारच्या रचना करून फ्लॉवर पॉट बनविणे, अगरबत्ती बनविणे, पफर्यूम बनविणे, मेणबत्ती बनविणे, पेपर बॅग बनविणे, फॅब्रिक पेंटिंग, इ. प्रकारच्या लघु उद्योग कार्यशाळा आयोजित केल्या. प्रशिक्षण घेतल्यानंतर महिलांनी स्वतःचे लहान-लहान उद्योग सुरू करून विक्रीच्या बाजारात सामील झाल्या.

४) उद्योजकता विकास शिबीर

लघु उद्योग कार्यशाळांमध्ये प्रशिक्षित झालेल्या महिलांना त्यांच्या उद्योगांमध्ये विकास घडवून आणण्याच्या दृष्टीने उद्योजकता विकास

to cost the product, where to sell the products, how to capture the market, how to sell the product, how to market the product, how to improve the sell, etc. As such, our NGO helped the women in respect of empowerment and to implement women empowerment scheme of Govt of India.

5) **National Tobacco Control Programme**

Our NGO gathered the youths and provided them guidance in regard to control the tobacco consumption and smoking. In the guidance, it is advised that smoking harms nearly every organ of the body, causing many diseases and affecting the health of smokers in general. It is also dangerous to tobacco chewers which affects major portion of mouth. Due to the tobacco, many diseases like cancer, TB, etc affects the body. To make youth aware, our NGO organized seminar through which it was advised not to chew tobacco, gutkha or not to smoke. As such, our NGO was engaged with programme to

- Eliminate exposure to secondhand smoke.
- Promote quitting among adults and youth
- Prevent initiation among youth.
- Identify and eliminate disparities among population groups.

शिविरांचे आयोजन करण्यात आले. त्यांमध्ये त्यांनी बनविलेली उत्पादने कुठे व कशी विक्री करावी, त्यांच्या किमती ठरविणे, बाजारपेठांची माहिती पुरविणे, जाहिरातबाजी कशी करणे, विक्री करण्याच्या खुबी/कौशल्य आत्मसात करणे, विक्रीच्या स्पर्धामध्ये कसे टिकून राहावे, विक्रीमध्ये वाढ कशी करणे, इ. प्रकारचे मार्गदर्शन करण्यात आले. अशाप्रकारे, भारत सरकारच्या महिला सक्षमीकरण उपक्रमात सहभात घेऊन महिलांना सक्षम करण्यास सहकार्य केले.

५) **राष्ट्रीय तंबाखू सेवन नियंत्रण कार्यक्रम.**

तंबाखू सेवन करणे हे शरीराला किती घातक असते याबद्दल मार्गदर्शन करण्यासाठी युवकांना एकत्रित करून माहिती पुरविली. तंबाखू सेवन केल्याने किंवा तंबाखूपासून बनविलेले सिगरेट वा बिडी सारख्या चैनीच्या वस्तूंचा उपभोग घेतल्याने कॅन्सर, टी. बी. यासारखे अनेक जीवघेणे आजार जडतात. तंबाखू सेवन करणाऱ्या व्यक्तिला जबड्याचा कॅन्सर, आतड्याचा कॅन्सर अशा प्रकारच्या रोगांना बळी पडावे लागते आणि त्यांचे आयुष्य अर्ध्यावरच संपून जाते. म्हणून चित्र प्रदर्शन व कार्यशाळा आयोजित करून गुटखा खाणे, सिगारेट पिणे, तंबाखू चर्वन करून खाणे हे किती खतरनाक असते हे युवकांना मार्गदर्शन करून समजावून संगितले. अशाप्रकारे आमच्या संस्थेमार्फत कार्यक्रम राबवून खालीलप्रमाणे प्रबोधन केले.

- धूरमुक्ती करणे
- तरुणांना व्यसनमुक्त करणे
- तरुणांमध्ये जागृती करणे
- समुहांमधून याचा प्रसार करणे

6) Distribution of educational materials, toys etc.

In association with NGO-GOONJ, our NGO organized one programme related to distribution of educational material like tiffin boxes, school bags, water bottles, toys, foot wears, etc to the children. Such types of materials received from GOONJ were distributed to children in the schools viz. Nalanda Prathamik Vidyalaya, Vishakha Prathamik Vidyalaya, Pradnya Karuna Mukbadhir Vidyalaya, Jyotiba Phule Ashram Shala, Ambarnath, Bahujan Hitay Boys' Hostel, Ulhasnagar, Municipal Corporation Anganwadi No. 77, 78, 80, 197, 198. As such, nearly 500-600 students benefited with such materials.

7) Integrated Diabetes Prevention Control Protection Programme (IDPCPP):

During the year, our NGO has signed the MOU with North Indian Educational Trust (NIET), Lucknow in respect of Integrated Diabetes Prevention Control Protection Programme (IDPCPP). Under the programme, awareness programme in respect of prevention and control over diabetes are to be organized in association with NIET.

8) Distribution of clothes, footwears, etc to children of brick making factory

In association with GOONJ- NGO, we visited the community of brick making factory workers near the boundary of Ambarnath and Ulhasnagar City. In the programme, we distributed clothes, footwears, eatables to the children. As such, they were felicitated with the needy materials.

६) खाद्यपदार्थ व शालोपयोगी साहित्याचे वाटप

“गुंज” या एन जी ओ ने संस्थेला मदत करण्याच्या उद्देशाने त्यांच्याकडे आलेल्या मदतीचे साहित्य पाठवून सहकार्य केले. या साहित्यामध्ये स्कूल बॅग, वॉटर बॉटल, टिफिन बॉक्स, बूट, चप्पल, खेळणी इ. चा समावेश होता. अशा प्रकारचे साहित्य नालंदा प्राथमिक विद्यालय, विशाखा प्राथमिक विद्यालय, प्रज्ञा करुणा मुकबधिर विद्यालय, जोतिबा फुले आश्रम शाळा, अंबरनाथ, बहुजन हिताय मुलांचे वसतिगृह, उल्हासनगर तसेच म्युनिसिपल कार्पोरेशनच्या अंगणवाडी क्र. ७७, ७८, ८०, १९७, १९८ या ठिकाणी वाटण्यात आले. अशाप्रकारे अंदाजे ५०० ते ६०० विद्यार्थ्यांना या कार्यक्रमातून मदत केली.

७) इंटेग्रेटेड डायबेटीस प्रिवेन्शन कंट्रोल प्रोटेक्शन प्रोग्रॅम (आय डी पी सी पी पी)

या आर्थिक वर्षामध्ये नॉर्थ इंडियन एज्युकेशन ट्रस्ट, लखनौ या संस्थेबरोबर एक सामंजस्य करार सही करण्यात आला. या संस्थेसोबत इंटेग्रेटेड डायबेटीस प्रिवेन्शन कंट्रोल प्रोटेक्शन प्रोग्रॅम हा मुधूमेहावरील कार्यक्रम राबविण्यासाठी सहकारी पार्टनर म्हणून आमच्या संस्थेची निवड करण्यात आली.

८) विटभट्टी कामगारांच्या मुलांना कपडे, खाद्यपदार्थ व पादत्राणांचे वाटप

अंबरनाथ व उल्हासनगर शहराच्या हद्दीला जोडून असलेल्या विटभट्टी कामगारांच्या मुलांना गुंज या एन जी ओ ने पाठविलेल्या कपडे, बूट, चप्पल इ. साहित्याचे वाटप केले. त्याचबरोबर त्यांना खाऊचे देखील वाटप केले. या मदतीमुळे वीट भट्टीवरील कामगार व त्यांच्या मुलांच्या चेहऱ्यावर एक नव्या आशेचे

9) **Felicitation of Senior Citizens**

Our NGO organized one programme for Senior Citizens and felicitated with the woolen caps, shawls, etc.

10) **“Beti Bachao, Beti Padhao”**

Since 1961, the girl child ratio has come down due to certain reasons. Hence, to ensure survival of the girl child, protection and empowerment of the girl child, Govt has announced Beti Bachao, Beti Padhao initiative. This is being implemented through a national campaign and focused multi sectorial action. The objectives of this initiative are:

- ✓ Prevention of gender biased sex selective elimination.
- ✓ Ensuring survival and protection of the girl child.
- ✓ Ensuring educations and participation of the girl child.

Keeping in view the above features, our NGO organized one seminar to the women and guided them the importance of the girl child. In the seminar, slogans in Hindi like ‘Bete ke aas men beti ki bali mat chadhayen’ (बेटे के आस में बेटी की बलि मत चढ़ाएं।) ‘Maa chahiye, bahan chahiye, patni chahiye; phir beti kyon nahi chahiye’ (माँ चाहिए, बहन चाहिए, पत्नी चाहिए; फिर बेटी क्यों नहीं चाहिए?) were displayed. The girl child is just equal to the boy child. So we must treat them equal and we must initiate steps for girl child education and to survive them. This message was given to the women in seminar.

11) **Assistance to Destitute Women**

It is the cruelty against women in various forms such as sexual abuse, neglect, battering, divorce and male chauvinism that is responsible for destitution.

किरण उमटले.

१) **ज्येष्ठ नागरिकांचा सत्कार**

उल्हासनगर येथील ज्येष्ठ नागरिकांना एकत्र करून त्यांच्यासाठी एक गौरवकार्यक्रम आयोजित केला. त्या निमित्ताने त्यांना ऊबदार टोप्या व शाली देवून त्यांचा गौरव केला.

१०) **‘बेटी बचाओ, बेटी पढाओ’ अभियान**

भारत देशातील भ्रूणहत्या रोखण्यासाठी एक बेटी बचाओ अभियान राबविण्यात आला. त्या निमित्ताने स्थानिक महिलांना एकत्रित करून मुलीचे महत्त्व पटवून सांगितले. मुलगी हे आपले मुलाप्रमाणेच अपत्य आहे. त्यामुळे मुलगी जन्माला आली म्हणून तिचा तिरस्कार करू नये. मुलाप्रमाणेच त्यांच्यावर प्रेम करून त्यांचा सर्वांगीण विकास करून शिक्षण घेण्यास प्रवृत्त केले पाहिजे. म्हणजेच मुलगी झाल्याबद्दलचे गैरसमज समाजातून दूर करायला पाहिजेत. या कार्यक्रमांतर्गत खालील उद्दिष्टे साध्य केली.

- ✓ लिंगभेदाचे उच्चाटन करणे
 - ✓ मुलगी वाचवून तिचे संगोपन मुलाप्रमाणेच करणे.
 - ✓ मुलींना मुलांप्रमाणेच शिक्षण देणे
- वरील बाबी लक्षात घेता संस्थेने महिलांसाठी शिबीर आयोजित करून मुलींचे महत्त्व पटवून देतांना “बेटे के आस में बेटी की बलि मत चढ़ाएं”, “माँ चाहिए, बहन चाहिए, पत्नी चाहिए; फिर बेटी क्यों नहीं चाहिए?”, अशाप्रकारची घोषवाक्ये प्रदर्शित केली होती. मुलगी ही मुलाप्रमाणेच महत्त्वाची आहे, हे सर्वांनी लक्षात ठेवले पाहिजे. अशाप्रकारे महिलांमध्ये संदेश पोहोचविला.

११) **निराधार महिलांना मार्गदर्शन**

लैंगिक अत्याचार, दुर्लक्ष करणे, मारझोड करणे, घटस्फोट आणि पुरुषप्रधान संस्कृती

Equally important is the argument that it is the deviant personality of the women concerned that makes them destitute. For providing comprehensive services including safe and non-fundamental shelter, safe delivery and health care, counseling, food, clothing and other needs, functional education enhancing employable skill, etc., our NGO helped the destitute women.

अशाप्रकारची कारणे महिलांना निराधार बनविण्यास कारणीभूत ठरतात. अशा महिलांना सुरक्षितता, आधार, सुरक्षित बाळंतपण व आरोग्याची काळजी, समुपदेशन, अन्न, वस्त्र व इतर गरजा, स्वावलंबी बनविण्याच्या दृष्टीने प्रशिक्षण अशा प्रकारचे मार्गदर्शन केले. त्याच प्रमाणे त्यांचे कौटुंबिक प्रश्न सोडविण्यासाठी मार्गदर्शन व मदत केली.

Some photographs of events :	कार्यक्रमांची काही महत्वाची क्षणचित्रे:
	
	
	

